

korero e mau iho i runga nei. Heoi ano ko te kupu nui tonu e rangona nei i te ra, i te ra, he "rewharewha" te mate o te tangata.

PUTAKE O TE REWHAREWHA.

Ehara tenei i te mate e arotia nuitia ana e te tangata anei nga whakahawea: "E tama he rewharewha noa te mate o mea." "E tama he rewharewha noa e ia; apopo koua ora." "Tou mate e tangata ware he rewharewha noa." Koianei te take i kore ai e tupato te tangata kei pangia ia e te rewharewha; i kore ai hoki e tiaki ia ia ina pangia ia e taua mate.

Ki te reo tohunga kore o te Iwi, te putake o te mate nei he matao; ara he noho i te wahi matao, he noho i roto i nga kakahu maku, he noho i roto i nga hu maku, he noho ranei i tetahi wahi e pupuhi ana te hau. Ka tapaiia taua mate e te reo nehera o te pakeha, he "cold", ara, he "matao", he "makariri". I runga i tena whakapono, ka whakaarohia e te kuare, ko te rongoa pai he tahu ahi i ro whare, ka pa i te tatau, i te mataaho, i nga wini, kia mahana ai. a, kei uru mai hoki te anu ki roto i te whare.

Engari i ahua pa tata atu ano te matao ki te putake o te mate nei. Ko tona tata tenei. Ka whaka-ngoikoretia e ia te tinana o te tangata. Kaore ano i pangia te tangata e te mate nei ka papangia nga wini, nga tatau. Ka ngongo te tangata tona wahine, me ona tamariki i te hau kino. Ka whakangoikoretia te tinana. Hei te taunga mai o nga purapura o te mate nei ki roto i te ihu o te tangata kua heke te kaha o tona tinana i te ngongo-nga i te hau kino ka whai pakiaka ana purapura. Ka rongo taua tangata i te rereke. Kua pangaia ia e te rewharewha. Kua tipu nga purapura nei ki roto ki tona ihu. Te ingoa o nga purapura mate nei he "disease germs", he "microbes", he "pathogenic organisms"; ara, he purapura no te mate. Ki te kore enei purapura e to ki roto ki tetahi tangata, kaore ia e pangia e te rewharewha kaore nga purapura nei e kitea e te whatu tangata nei. He tino pakupaku rawa aua mea. Otira kei rare noa atu i te pakupaku. Ma te microscope anake ka kitea. Me tango tetahi kora o te hupe o te ihu o te tangata pangia houtia e te rewharewha ka whakamaturu ki runga maramara karaihe; ka mutu ka rara ki te mura o te "spirit lamp" kia maroke ai; hei muri i tena ka puru ki roto i te wai-puru (methylene blue); hei muri i tena, ka horoi ki te wai matao. Ka tahi ano ka whakatakoto ki raro i te microscope kia tirohia. Ka kitea aua ngarara, e putu ana, e ngaweki ana, e oreore ana. Kua puru ratau i te wai puru (methylene blue). Kua whakataua e te Ropu Tohunga puta noa i te ao, ko nga ngarara nei te putake o te rewharewha.

Te puiaki o te hanga ngarara nei ko nga wahi kore hau, kore ra, wahi pouiri. E mate mate ana ratau i te mahana o te ra, i te hau pai hoki. Kei nga wahi katoa ratau e ngaweki ana, e rere haere ana, e pulia laeretia ana i roto i te puehu kei te maha nga miriona o aua ngarara e tau ana ki roto i te ihu o tena, o tena. Engari, kaore e pangia katoatia ana. Ko nga mea anake kua ngoikore i te hau kino, e titi o ratau purapura ki reira.